

Gouden ereveer voor Pieter Steinz

De Academie van de Gouden Ganzenvaar kent elk jaar een gouden ganzenvaar toe aan een persoon, vanwege diens betekenis voor het gedrukte of geschreven woord in Nederland. Uitgesloten daarvan zijn personen die aangesloten zijn bij stichtingen, uitgeverijen of boekhandels die zich beroepshalve met het boek bezighouden. Maar de Academie maakt uitzonderingen. Er zijn mensen die zoveel meer doen voor de waarde van het woord dan wat beroepshalve van hen verwacht mag worden, dat de Stichting Gouden Ganzenvaar een speciale ereveer heeft ingesteld, die tot nu toe maar één keer is toegekend. De Academie heeft besloten dit jaar opnieuw een ereveer uit te reiken, vanwege de bijzondere verdienste voor het gedrukte én geschreven woord, aan Pieter Steinz.

Want als er één boekenliefhebber in Nederland rondloopt die op een overtuigende manier het plezier in het lezen van boeken uitstraalt, is het wel Pieter Steinz. Zijn verdienste is dat hij literatuur, Nederlandse én buitenlandse, op een onnavolgbare manier in een nieuw soort literatuurgeschiedenis geplaatst heeft. Dat doet hij speels en lichtvoetig. Lezen is bij hem niet iets plechtstatigs, niet iets wat een soort toegangkaartje voor culturele meepraterij inhoudt. Er zijn schrijvers over literatuur die je een schuldgevoel bezorgen. "Wát," houden ze je impliciet voor als ze weer een titel zonder toelichting droppen, "heb je dát boek nog niet gelezen?" Dit gevoel krijg je nooit bij Steinz. Bij hem heb je eerder het gevoel hém persoonlijk een plezier te doen als je het boek gaat lezen dat hij zo wonderwel in een samenhang plaatst. Zijn literatuurgeschiedenis is er een van contexten, van verbanden, van netwerken. Geen afzonderlijke sterren interesseren hem, maar de sterrenhemel. En die weet hij op een fascinerende manier te duiden.

Zijn werkwijze voor de alternatieve literatuurgeschiedenis is simpel, maar die simpelheid komt voort uit een overmacht aan kennis. Hij kiest uit de eeuwen literatuurgeschiedenis een aantal boeken, bijvoorbeeld een honderdtal, die tot de top behoren. De top van de wereldliteratuur, van de Nederlandse literatuur, van adolescentenliteratuur. Hij geeft een korte samenvatting van het boek, maar geen voorspelbare. Begint met intrigerende zinnen als 'Toen Günter Grass in 1999 de Nobelprijs voor literatuur kreeg, leek dat de grafsteen op een dode carrière'. Of: 'Het is het beste kerstboek, het is het ergste kerstboek' naar aanleiding van Dickens *A Christmas Carol*. Laat dan in een schema zien door wie de schrijver beïnvloed is, via pijltjes en treffende oneliners. Renate Dorrestein's *Een hart van steen* plaatst Steinz geheel onverwacht in de traditie van de gothic novel, Grunberg is beïnvloed door wat hij 'het kortademige proza' van Henry Miller noemt. Hij plaatst het éne aanbevolen boek in het oeuvre van de schrijver, en wijst dan op vergelijkbare boeken die daarna gelezen kunnen worden. En ook daarin is hij hoogst origineel. Wie *Nineteen eighty four* van George Orwell gelezen heeft zou daarna *Vanden vos Reynaerde* kunnen lezen, vanwege de verwante satire op de standenmaatschappij. Zo tekent Steinz voor elk boek een metrokaart waarmee invloeden, verwantschappen en thema's nagereisd kunnen worden. Zijn literatuurgeschiedenis nodigt meer uit tot meelesen dan die van menig literatuurprofessor.

Ook de andere boeken van Pieter Steinz waarin hij literatuur en cultuur meer thematisch behandelt, zoals dat met de fascinerende titel *Macbeth heeft echt geleefd*, laten steeds weer een erudiete en geestige liefhebber en kenner zien. Zijn humor krijgt zelfs iets van galgenhumor - kort geleden schreef hij een stuk over boeken die je kunt lezen als je aan een bepaalde ziekte lijdt, onder de titel: 'Bij kwalen, lees boeken'. Pieter Steinz treedt niet op als een betweter, niet als een prescriptieve leraar, niet als een norske criticus, maar als iemand die zijn smaak, kennis en vooral het genot van boeken lezen wil delen. Daarom verdient hij een gouden ereveer.